

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА
МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 8 (51)

Заснований в 1996 році

Рівне – 2014

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 8 (51). — Рівне: РДГУ, 2014. — 181 с.

Збірник наукових праць містить статті Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасної дидактики в контексті вимог інформаційного суспільства», проведеної в Рівненському державному гуманітарному університеті 17-18 жовтня 2013 р., з загальноосвітніх проблем навчання, компетентнісного підходу, розвитку творчого потенціалу особистості, використання сучасних інформаційних засобів на уроках в загальноосвітніх навчальних закладах.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних працівників, викладачів та студентів вищих, професійно-технічних і загальноосвітніх навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Безкоровайна Ольга Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробійов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Руденко Володимир Миколайович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славістичного університету);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 7 від 28.02.2014 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додатки до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8 і від 30.03.2011 р. № 1 – 05/3).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 09 — 10.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2014

6. Зборовский Г. Самообразование – парадигма XXI века / Г. Зборовский, Е.Шукшина // Высшее образование в России. – 2003. – № 6. – С.25-32.

И.С. ДЕРЕЗА. ВЗАИМОСВЯЗЬ УЧЕБЫ И САМООБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОМ САМОРАЗВИТИИ СТУДЕНТОВ

Резюме. В статье раскрыта суть понятий «учебная деятельность» и «самообразовательная деятельность». Показано как при сочетании учебной и самообразовательной деятельности, их взаимосвязи происходит качественная подготовка будущих учителей к профессиональной деятельности.

Ключевые слова: учебная деятельность, самообразовательная деятельность, самостоятельная работа, профессиональное саморазвитие.

I.S. DEREZA. THE INTERRELATION OF TRAINING AND SELF EDUCATION IN STUDENTS' PROFESSIONAL SELFDEVELOPMENT

The summary. The article reveals the essence of the concepts of "learning activities" and "self-educational activities." Shows how the combination of learning and self-education activities, their relationship is a qualitative training of future teachers for professional work.

Key words: educational activity, self-educational activities, independent work, professional self-development.

Одержано редакцією 12.12.2013 р.

УДК: 37 (091):271 (477. 83 / .86)

Н.М. ДМИТРИШИНА

ГЕНЕТИЧНА ПЛОЩИНА АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ДИДАКТИКИ У СВІТЛІ ЧЕРНЕЧОГО ВИХОВАННЯ НА ТЕРЕНАХ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ (30-ТІ РР. ХХ СТ.)

Резюме. У статті проведено аналіз генетичної площини актуальних проблем дидактики на прикладі чернечих освітніх закладів, що діяли на території Західної України. Здійснено огляд окремих завдань, методів, засобів та принципів навчально-виховного процесу у цих закладах і встановлено їх зв'язок із розвитком сучасної вітчизняної дидактики.

Ключові слова: генетична площина, завдання дидактики, методи, засоби, принципи, чернецтво.

Постановка проблеми. Розвиток дидактики як науки відбувався упродовж декількох століть. Кожен учений чи певна школа вносили свої корективи стосовно її предмету, цілей, завдань, визначення основних категорій. Уперше термін «дидактика» з'явився у працях педагога Вольфганга Ратке, який пояснював його як мистецтво передачі знань. Згодом відомий вчений Ян-Амос Коменський у своїй праці «Велика дидактика» характеризує її як «універсальну теорію вчити всіх усьому» [4, 39]. Чеський педагог значно розширив її зміст, мету та завдання, запропонував низку методів і засобів передачі та засвоєння знань, що дало змогу згодом виокремити дидактику в окрему науку.

Аналіз літературних джерел з теми дослідження. На теренах України питаннями дидактики займалися вчені Г.Г. Ващенко, І.Л. Огієнко, А.П. Пінкевич, С.Ф. Русова, К.Д. Ушинський, Я.Ф. Чепіга та інші. Розвиток та втілення в життя окремих проблем та завдань науки про навчання та виховання спостерігається також у діяльності чернечих закладів освіти на західноукраїнських землях.

Основним завданням дидактики впродовж всього її історичного розвитку, за словами вченого І.В. Зайченка, було визначення змісту освіти для підростаючих поколінь, пошук найефективніших шляхів формування корисних знань, умінь та навичок, а також розкриття особливостей організації цього процесу [2, 87]. Таким чином, ключовою метою стала передача молодшому поколінню того досвіду, який в подальшому стимулював би динаміку позитивних змін всередині окремої держави. У різні часи зміст, засоби та методи реалізації цього завдання дещо змінювалися, однак кінцева мета залишалася такою ж: навчання підростаючої особистості. Значною мірою на певні сторони дидактичного процесу впливала суспільно-політична ситуація в середині окремої держави, адже від неї залежав тип світогляду та набір корисних знань, умінь і навичок, які слід було формувати у підростаючого покоління, щоб ці знання «працювали» на благо саме такої форми суспільства.

На нашу думку, важливо з'ясувати, які історичні чинники стимулювали розвиток сучасної дидактики, а також виокремити ту площину, на основі якої можливо провести порівняльний аналіз основних дидактичних проблем наших днів та тих, що існували у конкретному часовому відрізку минулого.

Завданням нашого дослідження є розгляд генетичної площини важливих проблем дидактики, що дасть змогу простежити певний етап їх розвитку на прикладі чернечих освітніх закладів. Аналіз проблеми у генетичному аспекті дозволяє також установити причинну детермінацію явищ, що фіксує залежність людської життєдіяльності від минулого, а також цільову детермінацію, яка виявляє їхній зв'язок із майбутнім. Ці два чинники існують у діалектичному зв'язку між собою, оскільки минуле визначає теперішнє та майбутнє, а майбутнє впливає на теперішнє. Тому, за словами дослідника Галіцина Г., причинний та цільовий шляхи аналізу окремих явищ можна вважати еквівалентними [1, 13].

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток та реалізація ідей дидактики у навчально-виховній діяльності українського греко-католицького чернецтва відбувалися саме під впливом суспільно-політичної ситуації, що існувала на території Західної України у середині XIX – на початку XX століть. Перед освітянами стояло складне завдання – навчання та виховання освічених, національно свідомих та активних громадян суспільства, готових до втілення ідей визволення української держави з-під влади чужоземного поневолювача.

Таким чином, ключовою ціллю було забезпечення інтелектуального розвитку української громади для успішного конкурування з австрійськими та польськими владними структурами в боротьбі за власні права і свободи, а також збереження національної автентичності як засобу прилучення до загальнолюдської культури та самоствердження в духовному і матеріальному вимірах. Нагальною ж дидактичною проблемою на сучасному відрізку історії, на думку вченого Пальчевського С.С., є «формування у прийдешнього покоління нового типу світогляду, загальний вихідний принцип якого формується в основному так: вирішення глобальних проблем має стати головною метою для сучасного людства» [5, 17]. Аналізуючи цілепокладання у сфері передачі акумульованого впродовж багатьох років досвіду, як основи формування позитивного світогляду у різних часових площинах, можна зробити висновок про те, що основні дидактичні завдання періоду освітньої діяльності греко-католицького чернецтва були «підлаштовані» до нагальних проблем окремої етнічної спільноти того часу, тоді як у сучасній філософії освіти прослідковується елемент глобалізації – орієнтування на формулу «людина – громадянин світу».

До завдань сучасної дидактики як науки належить також конкретизація принципів організації навчання, визначення основних компонентів змісту освіти, розробка нових дієвих методів передачі та засвоєння знань, удосконалення існуючих форм та засобів навчання й виховання молодого покоління, а також, за словами науковця Чайки В. М., «забезпечення збалансованості соціальних та особистісних цілей у процесі навчання» [7, 7]. Подібних завдань дотримувалися й освітяни навчально-виховних закладів українського чернецтва. Чернецтво, а згодом і світські вчителі були своєрідними першопрохідцями у сфері національної освіти, тобто здійснення навчання та виховання у «рідних» установах з «рідним» виховником та на основі «рідних» знань, умінь і навичок. Чернецтво змушене було синтезувати існуючий дидактичний матеріал та підлаштовувати його до власних цілей. Вихідними принципами освітньої системи, що діяла на базі навчально-виховних закладів сестер Василіанок, сестер Службниць та сестер Студиток були принцип всебічного розвитку особистості; служіння Богу й Україні; готовності до праці на благо народу; послухництво і милосердя. Основна увага зверталася не лише на рівень засвоєння шкільного матеріалу, а й на духовний та фізичний розвиток учнів. Ефективна реалізація гармонійного розвитку особистості була вкрай необхідною, оскільки тогочасна українська спільнота Галичини страждала від браку національного об'єднуючого начала.

Засобом реалізації ключових принципів навчання та виховання у чернечих освітніх закладах виступали розроблені ними змістові основи. З метою всебічного розвитку молоді проводилося вивчення предметів математичного та природознавчого циклів, залучення до малювання, співів, гри на фортепіано, гімнастики, ручної творчої роботи. Задля формування національної самосвідомості учні вивчали рідну мову, літературу, історію, географію свого краю, історію української літератури та української Церкви. Щоб залучити школярів до світової культури, чернецтво забезпечило вивчення німецької і польської мов та літератури, латинської та грецької мов (у жіночих гімназіях сестер Василіанок) [6].

Основними методами, які забезпечували досягнення головних навчально-виховних цілей, були: розповіді, бесіди, доповіді, написання рефератів, інтелектуальні ігри, дискусії та інтерактивні ігри на уроках історії; метод творчого освоєння навчального матеріалу у ході написання творів із української літератури; дослідницькі методи на заняттях гуртків; залучення до літературної творчості та до акцій милосердя [8].

Необхідну передумову досягнення позитивних результатів у процесі всебічного розвитку учнів чернецтво вбачало також у переорганізації індивідуалістичного типу мислення у колективний. З цією метою у всіх без винятку навчально-виховних закладах до складу основних предметів входила релігія. Учні вивчали молитви та катехизм, історію й основні постулати греко-католицької церкви, читали Святе Письмо і життя святих. На уроках слухали настанови духовних провідників про закони моральності та правила християнського життя. Такі методи роботи допомагали формуванню у дітей і молоді негативного ставлення до гріха як основного чинника морального падіння особистості та суспільства в цілому, а також найважливішого християнського принципу любові до ближнього, що сприяло зміні їх індивідуалістичної свідомості на колективну, усвідомленню себе частиною цілого. Засобами духовності чернецтво виховувало в учнів почуття відповідальності за власні вчинки перед сім'єю, колективом, державою. Подібне завдання ставить перед собою і сучасна дидактика, яка ефективність навчального процесу вбачає не лише в обов'язку засвоєння знань, умінь та навичок, а й у готовності окремого індивіда використовувати отриманий досвід не тільки задля задоволення особистісних потреб, а й на користь всього людства. Освіта сьогодення, з огляду на глобальні світові проблеми, покликана змінити індивідуалістичний тип світогляду молодих людей, подолати споживацький характер їх поведінки та егоцентричність мислення. Важливим є також повернення особистості до духовних начал, відродження моральних цінностей добра, справедливості, любові.

Важливо відзначити той факт, що процес навчання та виховання в освітніх закладах греко-католицького чернецтва мав систематичний характер. На думку активних діячів чернечого освітнього руху формування світогляду та передачу знань, умінь і навичок молодшому поколінню слід було починати ще з дитинства, а вже у старшому віці поступово додавати до набутого досвіду відповідні елементи складнішого рівня. Важливим кроком чернецтва у цьому напрямі було залучення до виховного процесу дітей дошкільного віку. Як зазначалося у статті «Значіння дошкільного виховання» «душа дитини найподатливіша на виховні впливи в роках 1-7, а тим самим добрий чи лихий вплив у цих роках залишає тривкий слід на ціле життя» [3, 5]. У подальшому навчанні знання, отримані у закладах дошкільної освіти, розширювалися, систематизувалися та переходили на вищий рівень складності. Таким чином, українське чернецтво Галичини сприяло розвиткові сучасної системи освіти.

До основних принципів навчально-виховної діяльності, що втілювалися у закладах греко-католицького чернецтва, можна також віднести принцип наочності – процес засвоєння знань через органи сприйняття учня. Задля полегшення навчання кабінети, зокрема фізичний, природознавчий, географічний та хімічний (у гімназії сестер Василянок) облаштовувалися необхідними засобами, що допомагали унаочнити навчальний матеріал, робили його цікавішим та створювали можливості для проведення практичних занять [8]. На базі окремих закладів діяли етнографічні музеї, музичні студії, що мали на меті ознайомлення та залучення молоді до рідної та світової культури.

Велика увага в освітніх закладах чернецтва приділялася також практичному застосуванню отриманих теоретичних знань. Принцип зв'язку теорії з практикою зусиллями вчителів реалізовувався залученням шкільної молоді до різних видів діяльності: написання літературних творів, проведення інтелектуальних та інтерактивних ігор на уроках історії, організації походів у дослідницькі експедиції з географії, участі у позакласних та позашкільних гуртках. Старші учні активно залучалися до просвітницької діяльності серед простого народу, читали лекції з історії, географії та народознавства. Цікавим є той факт, що теоретичні знання, отримані на уроках релігії, молодь застосовувала на практиці у формі таких акцій милосердя, як: відвідання політичних в'язнів, опіка над хворими та сиротами, упорядкування могил. Ці форми навчально-виховної роботи сприяли кращому засвоєнню теоретичних знань у процесі практичної діяльності. Дидактичний принцип зв'язку теорії та практики застосовується і в сучасній школі, що допомагає активно використовувати навчальний матеріал у ході життєдіяльності окремого індивіда.

Висновок. Таким чином, проаналізувавши основні дидактичні поняття у генетичній площині на прикладі освітніх закладів греко-католицького чернецтва (кінець XIX – 30-ті рр. XX ст.), ми дійшли висновку, що основні завдання у навчанні та вихованні молоді досліджуваного періоду були адаптовані до вимог конкретної національної спільноти, тобто мали дещо вужчий характер. У постановці завдань сучасної дидактики прослідковується елемент глобалізації, орієнтування на формулу – «людина – громадянин всесвіту». Спільними в обох досліджуваних періодах є окремі методи та засоби навчання, а також принципи послідовності в освіті, наочності та зв'язку теорії з практикою, що дає підстави говорити про зв'язок чернечої навчально-виховної системи з розвитком сучасної вітчизняної дидактики. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів даної проблеми, а тому вимагає подальшого детального розгляду саме у питаннях використання вчителями чернечих закладів дидактичного досвіду, який у майбутньому міг вплинути на розвиток вітчизняної науки про освіту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Галіцин Г.А. Гармонія і алгебра живого / Г.А. Галіцин, В.М. Петров. – М.: Знание, 1990. – 128 с.
2. Зайченко І.В. Педагогіка: навч. посібник / І.В. Зайченко. – К.: Освіта України, 2008. – 528 с.
3. Значення дошкільного виховання // Мета. – 1938. – № 29. – С. 5
4. Коменский Я.А. Великая дидактика / Я.А. Коменский. – Смоленск: Госуд. учебно-педагог. изд-во Наркомпроса РСФСР, 1939. – Т. 1. – 320 с.
5. Пальчевський С.С. Педагогіка: навч. посібник / С.С. Пальчевський. – К.: Каравела, 2007. – 576 с.
6. Цьорох С. Погляд на історію та виховну діяльність монахинь Василянок / С. Цьорох. – Рим: [б. в.], 1964. – 256 с.
7. Чайка В.М. Основи дидактики: навч. посібник / В. М. Чайка. – К.: Академвидав, 2011. – 240 с.
8. Ювілейна книга сс. Службниць. – Канада: Накл. згромадження, 1942. – 245 с.

Н.М. ДМИТРИШИНА. ГЕНЕТИЧЕСКАЯ ПЛОСКОСТЬ АКТУАЛЬНЫХ ПРОБЛЕМ ДИДАКТИКИ В СВЕТЕ МОНАШЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ НА ТЕРРИТОРИИ ЗАПАДНОЙ УКРАИНЫ (30-Е ГГ. XX СТ.)

Резюме. В статье проведен анализ генетической плоскости актуальных проблем дидактики на примере монашеских воспитательных учреждений, что действовали на территории Западной Украины. Проведен осмотр отдельных заданий, методов, средств и принципов учебно-воспитательного процесса в этих учреждениях и установлена их связь с развитием современной отечественной дидактики.

Ключевые слова: генетическая плоскость, задания дидактики, методы, средства, принципы, монашество.

N.M. DMYTRYSHYNA. GENETIC PLANE OF THE ACTUAL DIDACTICS PROBLEMS AT THE EXAMPLE OF MONKS EDUCATION IN WEST UKRAINE (30TH OF XX CENTURY)

The summery. It was made in this article a short investigation of the genetic plane of actual didactics problems at the example of monks' educational establishments which functioned on the territory of West Ukraine. The main tasks, methods, means and principles of the educational process in those establishments were analyzed and their connection with the development of the contemporary home didactics was determined.

Key words: genetic plane, didactics tasks, methods, means, principles, monks.

Одержано редакцією 20.12.2013 р.

УДК: 378. 091. 26: 004

В.О. ЖУЛАСВА

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВАЛІДНОСТІ Й НАДІЙНОСТІ ТЕСТІВ ПРОТЯГОМ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ

Резюме. Стаття присвячена проблемам валідності й надійності тестових питань і відповідей, з якими стикається автор при створенні тесту для контролю знань за інформаційно-комунікативних технологій. Життєвий цикл тестових завдань розглядається від початку й до кінця на прикладі втіленої інформаційної системи «Logit».

Ключові слова: тест, валідність, надійність, життєвий цикл, питання, відповіді.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.	3
Васьківська Г.О. Людиноцентризм як домінанта формування у старшокласників системи знань про людину.	4
Кондрашова Л.В. Здоров'язберігаючий аспект навчання як актуальна проблема сучасної дидактики.	8
Тадеев П.О., Борисюк Л.Р. Вітчизняні та зарубіжні концепції обдарованості: порівняльний аналіз.	12
Петрук Л.П. Становлення і розвиток проблемного навчання у педагогіці.	15
Галатюк Ю.М. Творча та інформаційна функції навчання у контексті сучасної освітньої парадигми.	18
Байкачова К.В. Моральне виховання як психолого-педагогічна проблема: історичний аспект.	21
Ваколюк А.М. Теоретико-прикладні засади розвитку фізичної культури.	24
Васьківський М.В. Професійне самовизначення старшокласників: ціннісно-орієнтований підхід.	27
Вербець ВВ. Ризики ескалації соціально-психологічного дискомфорту особистості.	30
Глінчук Ю.О. Аспекти охорони праці при використанні інформаційних технологій у освітньому середовищі.	34
Грицюта О.Ф. Важливість закладів відпочинку християнської орієнтації для розвитку особистості підлітка.	38
Дем'янчук В.А., Риженко І.М., Чабан В.Й. Культура безпеки людини – безпека суспільства в ХХІ столітті.	42
Коваль В.В. Вікові особливості фізичного виховання учнів у закладах професійно-технічної освіти України.	46
Косарева О.І. Синдром дефіциту уваги з гіперактивністю: причини виникнення та шляхи корекції.	51
Левчук (Тимочко) І.Б. Теоретичний аналіз проблеми просвітницько-громадської діяльності православних братств Волині (2 пол. ХІХ – початку ХХ ст.).	54
Листопад О.А. Проблема діагностування творчого потенціалу у дітей у Західній Європі і США.	58
Мишкарьова С.В. Організаційні засади діяльності Братства православних богословів у Польщі (1934-1938 рр.).	62
Нечипорук Л.І. Випереджуюча освіта як основа гармонійного соціоприродного розвитку суспільства ХХІ століття.	65
Оксенюк О.В. Особливості формування громадянської компетентності в учнів (досвід Рівненської української гімназії).	68
Павлюк Г.С., Безкорвайна О.В. Інтерактивні форми та методи виховання гуманності в дітей молодшого шкільного віку у контексті розвитку культури спілкування.	71
Пелех Л.Р. Особливості взаємовідносин суб'єктів ціннісно-зорієнтованого підходу в навчально-виховному процесі (Україно-Польський досвід).	74
Світельська-Дірко С.В. Виховання відповідальності учнів молодших класів засобами казки в творчості В.О. Сухомлинського.	78
Стельмашук Ж.Г. Дисциплінованість особистості школяра: до проблеми термінології.	81
Стихун Л.П., Стихун Н.В. Використання елементів театрального мистецтва у сучасній педагогічній практиці загальноосвітніх шкіл.	84
Суботюк В.І. Науково-методичні засади екологічного виховання молодших школярів у світлі вимог інформаційного суспільства.	88
Трохимчук І.М. Система екологічного виховання учнів основної школи в сучасних умовах.	91
Ціпан Т.С. Формування ціннісного ставлення підлітків до держави в умовах дитячо-юнацьких об'єднань.	95
Чорноус В.П. Творчість особистості у дискурсі практичної психології.	99
Янцур М.С. Профорієнтаційна компетентність учнів основної школи, яка формується в процесі трудового навчання.	101
Біляковська О.О. Модифікація оцінювання у новітньому форматі уроку.	106
Волкова В.В. Компетентнісний підхід у навчанні міжкультурної комунікації іноземною мовою.	108
Галатюк М.Ю. Навчально-пізнавальна компетентність старшокласників крізь призму системного і діяльнісного підходів до процесу едукції.	112
Гнедко Н.М. Дидактичні основи використання засобів віртуальної наочності на уроках української мови та літератури.	115
Гринькова Н.М. Дидактичний аспект організаційних форм і методів театральної педагогіки.	120
Дерева І.С. Взаємозв'язок навчання і самоосвітньої діяльності в професійному саморозвитку студентів.	124
Дмитришина Н.М. Генетична площина актуальних проблем дидактики у світлі чернечого виховання на теренах Західної України (30-ті рр. ХХ ст.).	127
Жулаєва В.О. Забезпечення валідності й надійності тестів протягом життєвого циклу.	129
Косянчук С.В. Формування ціннісно-сміслових орієнтацій старшокласників в умовах особистісно-орієнтованого навчання.	132
Лопатинська І.С. Емоційно сприятливе середовище як умова результативності вивчення іноземної мови учнями.	136
Мандрик Н.В. До проблеми сучасного уроку української мови.	139
Просенюк А.І. Взаємодія дошкільних навчальних закладів та сім'ї в процесі впровадження особистісно розвивального вектору навчання.	142
Рябовол Л.Т. Правові предметні компетенції як показники профільної правової предметної компетентності (критерії визначення рівнів сформованості).	145
Шутяк В.Г. Про політехнічну освіту молодших школярів.	150

<i>Рибачук І.Г.</i> Дидактичні ідеї в педагогічній спадщині А.С. Макаренка.	153
<i>Тимощук О.С.</i> Зміст підготовки майбутніх вчителів технологій у галузі охорони праці.	156
<i>Войтович О.П., Сергієнко В.П., Войтович І.С.</i> Створення та використання навчальних ВІКІ-ресурсів з природничих дисциплін.	159
<i>Совгар О.М.</i> Постать Ю. Романчука в історико-педагогічних працях.	165
<i>Приймак О.П.</i> Формування загальнонавчальних умінь та навичок у першокласників на уроках математики ..	168
<i>Маланюк М.М.</i> Модель розвитку творчих математичних здібностей учнів ліцею засобами інформаційних технологій.	171
<i>Шевчук О.А.</i> Мотивація ведення безпечного, тверезого, здорового способів життя в процесі вивчення дисципліни «БЖД».	175
<i>Відомості про авторів.</i>	178